

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (peti senat)

z dne 25. januarja 2017*

„Pravosodno sodelovanje v kazenskih zadevah — Vzajemno priznavanje sodb — Okvirni sklep 2008/909/PNZ — Področje uporabe — Člen 28 — Prehodna določba — Pojem ‚izrek pravnomočne sodbe““

V zadevi C-582/15,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo rechtbank Amsterdam (sodišče v Amsterdamu, Nizozemska) z odločbo z dne 30. oktobra 2015, ki je prispela na Sodišče 11. novembra 2015, v kazenskem postopku proti

Gerritu van Vemdeju

ob udeležbi

Openbaar Ministerie

SODIŠČE (peti senat),

v sestavi J. L. da Cruz Vilaça, predsednik, A. Tizzano, podpredsednik Sodišča v funkciji sodnika petega senata, M. Berger (poročevalka), sodnica, ter A. Borg Barthet in F. Biltgen, sodnika,

generalni pravobranilec: Y. Bot,

sodna tajnica: M. Ferreira, glavna administratorica,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 14. septembra 2016,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za G. van Vemdeja P. Souren, odvetnik,
- za Openbaar Ministerie K. van der Schaft in U. Weitzel,
- za nizozemsko vlado K. Bulterman in B. Koopman ter J. Langer, agenti,
- za avstrijsko vlado G. Eberhard, agent,
- za poljsko vlado B. Majczyna, agent,
- za Evropsko komisijo M. R. Troosters in S. Grünheid, agenta,

* Jezik postopka: nizozemščina. Predhodno odločanje

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 12. oktobra 2016

izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 28(2) Okvirnega sklepa Sveta 2008/909/PNZ z dne 27. novembra 2008 o uporabi načela vzajemnega priznavanja sodb v kazenskih zadevah, s katerimi so izrečene zaporne kazni ali ukrepi, ki vključujejo odvzem prostosti, za namen njihovega izvrševanja v Evropski uniji (UL 2008, L 327, str. 27).
- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru postopka v zvezi z izvršitvijo zaporne kazni treh let na Nizozemskem, ki jo je proti G. van Vemdeju izreklo hof van beroep Antwerpen (pritožbeno sodišče v Antwerpnu, Belgija).

Pravni okvir

Pravo Unije

- 3 Člen 1 Okvirnega sklepa 2008/909, naslovljen „Opredelitve pojmov“, določa:
„V tem okvirnem sklepu:
 - (a) ‚sodba‘ pomeni pravnomočno odločbo ali nalog sodišča države izdajateljice, s katerim je izrečena kazenska sankcija za fizično osebo;
 - (b) ‚kazenska sankcija‘ pomeni vsakršno zaporno kazen ali ukrep odvzema prostosti, izrečen za določen ali nedoločen čas na podlagi kazenskega postopka zaradi kaznivega dejanja;
 - (c) ‚država izdajateljica‘ pomeni državo članico, v kateri je bila izdana sodba;
 - (d) ‚država izvršiteljica‘ pomeni državo članico, kateri je bila sodba posredovana zaradi njenega priznanja in izvršitve.“
- 4 Člen 3 tega okvirnega sklepa, naslovljen „Namen in področje uporabe“, določa:
„1. Namen tega okvirnega sklepa je določiti pravila, na podlagi katerih država članica [...] zaradi lažje socialne rehabilitacije obsojene osebe prizna sodbo in izvrši kazensko sankcijo.
[...]
3. Ta okvirni sklep se uporablja le za priznavanje sodb in izvrševanje kazenskih sankcij v smislu tega okvirnega sklepa. [...]
[...]"
- 5 Člen 28 navedenega okvirnega sklepa, naslovljen „Prehodna določba“, določa:
„1. Zaposila, prejeta pred 5. decembrom 2011, še naprej urejajo obstoječi pravni instrumenti o premestitvi obsojenih oseb. Zaposila, prejeta po tem datumu, pa se obravnavajo v skladu s pravili, ki jih države članice sprejmejo na podlagi tega okvirnega sklepa.“

2. Vendar pa lahko vsaka država članica ob sprejetju tega okvirnega sklepa poda izjavo, v kateri navede, da bo kot država izdajateljica in država izvršiteljica v primerih, ko se pravnomočna sodba izda pred datumom, ki ga določi, še naprej uporabljala obstoječe pravne instrumente o premestitvi obsojenih oseb, ki so se uporabljali pred 5. decembrom 2011. Če je takšna izjava podana, se ti instrumenti v takšnih primerih uporabljajo v razmerju do vseh ostalih držav članic ne glede na to, ali so podale enako izjavo ali ne. Ta datum ne sme biti poznejši od 5. decembra 2011. Navedena izjava se objavi v Uradnem listu Evropske unije. Takšno izjavo je mogoče kadar koli umakniti.“

- 6 Na podlagi člena 28(2) Okvirnega sklepa 2008/909 je Kraljevina Nizozemska podala naslednjo izjavo (UL 2009, L 265, str. 41):

„V skladu s členom 28(2) Nizozemska izjavlja, da bo kot država izdajateljica in država izvršiteljica v primerih, v katerih je bila pravnomočna sodba izdana v manj kot treh letih po začetku veljavnosti okvirnega sklepa, še naprej uporabljala pravne instrumente o premestitvi obsojenih oseb, ki so se uporabljali pred začetkom veljavnosti tega okvirnega sklepa.“

Nizozemsko pravo

- 7 Člen 2:11 Wet wederzijdse erkenning en tenuitvoerlegging vrijheidsbenemende en voorwaardelijke sancties (zakon o vzajemnem priznavanju in izvrševanju zapornih in pogojnih kazni, v nadaljevanju: WETS), s katerim se izvaja Okvirni sklep 2008/909, določa:

„1. Minister [za varnost in pravosodje] posreduje sodno odločbo [...] generalnemu pravobranilcu na tožilstvu pri pritožbenem sodišču.

2. Generalni pravobranilec sodno odločbo takoj [...] predloži posebnemu senatu pritožbenega sodišča v Arnhem-Leeuwardnu [(Nizozemska)] [...]“

- 8 V skladu s členom 2:12 WETS minister za varnost in pravosodje odloči o priznanju sodne odločbe druge države članice ob upoštevanju presoje posebnega senata pritožbenega sodišča v Arnhem-Leeuwardnu.

- 9 Člen 5:2 WETS določa:

„1. [WETS] v odnosih z državami članicami Evropske unije nadomešča Wet overdracht tenuitvoerlegging strafvonnissen (zakon o prenosu izvršitve sodb v kazenskih zadevah).

[...]

3. Ta zakon se ne uporablja za sodne odločbe [...], ki so postale pravnomošne pred 5. decembrom 2011.

[...]“

- 10 Člen 2 zakona o prenosu izvršitve sodb v kazenskih zadevah določa, da se „[t]uje sodne odločbe [...] na Nizozemskem izvršijo le na podlagi konvencije“.

- 11 Člen 31(1) tega zakona določa, da „[k]adar [rechtbank Amsterdam (sodišče v Amsterdamu, Nizozemska)] meni, da je izvršitev tuje sodne odločbe dopustna, odobri izvršitev in ob upoštevanju tega, kar v zvezi s tem določa konvencija, ki se uporablja, izreče kazen ali ukrep, ki je bil za ustrezno kaznivo dejanje določen v nizozemskem pravu“.

Spor o glavni stvari in vprašanje za predhodno odločanje

- 12 Zadevna oseba iz postopka v glavni stvari, G. van Vemde, je bila 27. oktobra 2009 na podlagi evropskega naloga za prijetje, ki so ga za namene kazenskega pregona v Belgiji izdala belgijska sodišča, prijeta na Nizozemskem. Po njeni predaji tem organom je bila navedena oseba priprta, dokler ni bila v okviru kazenskega postopka, začetega v tej državi, proti plačilu varščine izpuščena na prostost. Vendar se je samostojno vrnila na Nizozemsko, preden je bila izdana sodba.
- 13 Hof van beroep Antwerpen (pritožbeno sodišče v Antwerpnu) je s sodbo z dne 28. februarja 2011 G. van Vemdeja obsodilo na kazen zapora treh let. Ta sodba je postala pravnomočna 6. decembra 2011 po odločbi Hof van Cassatie (kasacijsko sodišče, Belgija) z istega dne, s katero je to sodišče zavrnilo kasacijsko pritožbo, vloženo zoper navedeno sodbo.
- 14 Belgijski organi so 23. julija 2013 zaprosili Kraljevino Nizozemsko za prevzem izvršitve kazni zapora, ki jo je izreklo hof van beroep Antwerpen (pritožbeno sodišče v Antwerpnu). Državno tožilstvo (Belgija) je z vlogo z dne 10. oktobra 2013 predložitveno sodišče zaprosilo, da dovoli izvršitev te kazni.
- 15 Navedeno sodišče, ki mu je bilo to zaprosilo predloženo v obravnavo, se sprašuje, ali se nacionalne določbe o izvajanju Okvirnega sklepa 2008/909, torej WETS, uporabijo v postopku v glavni stvari.
- 16 Po eni strani bi bilo treba po mnenju predložitvenega sodišča na prvi pogled na to vprašanje odgovoriti pritrdilno, saj je iz člena 5:2(3) WETS razvidno, da se ta uporablja za sodne odločbe, ki so postale pravnomočne od 5. decembra 2011 dalje, in da je v obravnavanem primeru sodba hof van beroep Antwerpen (pritožbeno sodišče v Antwerpnu) postala pravnomočna po tem datumu, in sicer 6. decembra 2011.
- 17 Po drugi strani pa predložitveno sodišče ob upoštevanju člena 28 Okvirnega sklepa 2008/909 dvomi o razlagi tega zakona.
- 18 Predložitveno sodišče v zvezi s tem opozarja, da čeprav v skladu s členom 28(1) Okvirnega sklepa 2008/909 zaprosila za priznanje sodb in izvršitev obsodb, prejeta po 5. decembru 2011, urejajo pravila, ki jih države članice sprejmejo na podlagi tega okvirnega sklepa, pa člen 28(2) navedenega okvirnega sklepa v bistvu določa, da lahko vsaka država članica poda izjavo, v skladu s katero bo za pravnomočne sodbe, ki jih ta država „izda“ pred datumom, ki ga določi, še naprej uporabljala pravne instrumente, ki so se uporabljali pred tem datumom. Kraljevina Nizozemska pa naj bi podala tako izjavo.
- 19 Predložitveno sodišče meni, da če bi bilo treba člen 28(2) Okvirnega sklepa 2008/909 razlagati tako, da se nanaša na sodbe, izdane pred datumom, ki ga določi država članica, ne glede na to, kdaj so postale pravnomočne, je treba prehodno pravilo iz člena 5:2(3) WETS v skladu z načelom skladne razlage razumeti tako, da izključuje uporabo WETS za sodne odločbe, izdane pred 5. decembrom 2011. Iz tega naj bi glede postopka v glavni stvari sledilo, da se WETS zanj ne uporablja, ker je bila sodba hof van beroep Antwerpen (pritožbeno sodišče v Antwerpnu) izdana 28. februarja 2011, in je zato predložitveno sodišče pristojno za odločanje o zaprosilu, ki so ga vložili belgijski organi.
- 20 Če pa bi bilo treba člen 28(2) navedenega okvirnega sklepa razlagati tako, da se nanaša na sodbe, ki so postale pravnomočne pred datumom, ki so ga določile države članice, predložitveno sodišče ugotavlja, da na podlagi določb WETS ne bi bilo pristojno za odločanje o navedenem zahtevku.

21 V teh okoliščinah je rechtbank Amsterdam (sodišče v Amsterdamu) prekinilo odločanje in Sodišču predložilo to vprašanje:

„Ali je treba člen 28(2), prvi stavek, Okvirnega sklepa 2008/909 razlagati tako, da se sme izjava, navedena v njem, nanašati samo na sodbe, ki so bile izdane pred 5. decembrom 2011, ne glede na to, kdaj so te sodbe postale pravnomočne, ali pa je treba to določbo razumeti tako, da se lahko izjava nanaša samo na sodbe, ki so postale pravnomočne pred 5. decembrom 2011?“

Vprašanje za predhodno odločanje

22 Predložitveno sodišče v bistvu sprašuje, ali je treba člen 28(2), prvi stavek, Okvirnega sklepa 2008/909 razlagati tako, da se nanaša na sodbe, ki so bile izdane pred datumom, ki ga je določila zadevna država članica, pri čemer ta datum ne sme biti poznejši od 5. decembra 2011, ali pa ga je treba razlagati tako, da se nanaša samo na sodbe, ki so postale pravnomočne pred navedenim datumom.

23 Za obravnavanje tega vprašanja je treba najprej opozoriti, da člen 1(a) Okvirnega sklepa 2008/909 „sodbo“ opredeljuje kot pravnomočno odločbo ali nalog sodišča države izdajateljice, s katerim je izrečena kazenska sankcija za fizično osebo. V skladu s členom 3(1) je namen tega okvirnega sklepa določiti pravila, na podlagi katerih država članica zaradi lažje socialne rehabilitacije obsojene osebe prizna sodbo in izvrši kazensko sankcijo. V skladu s členom 3(3) navedenega okvirnega sklepa se ta uporablja le za priznavanje sodb in izvrševanje kazenskih sankcij v smislu tega okvirnega sklepa.

24 Zato je vsebinsko področje uporabe Okvirnega sklepa 2008/909 omejeno samo na odločbe, ki so postale pravnomočne, za njihovo priznanje in izvršitev od države izvršiteljice, z izjemo odločb, zoper katere je vloženo pravno sredstvo, kot je, kar zadeva postopek v glavni stvari, sodba hof van beroep Antwerpen (pritožbeno sodišče v Antwerpnu) z dne 28. februarja 2011, zoper katero je bila pri Hof van Cassatie (kasacijsko sodišče) vložena kasacijska pritožba in ki je postala pravnomočna šele po tem, ko je to sodišče 6. decembra 2011 zavrnilo to pritožbo.

25 Dalje je treba spomniti, da v skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča tako iz zahtev po enotni uporabi prava Unije kakor iz načela enakosti izhaja, da je treba izraze iz določbe prava Unije, ki se za opredelitev smisla in obsega ne sklicuje posebej na pravo držav članic, navadno razlagati samostojno in enotno v celotni Uniji (sodba z dne 28. julija 2016, JZ, C-294/16 PPU, EU:C:2016:610, točka 35 in navedena sodna praksa).

26 Člen 1(a) Okvirnega sklepa 2008/909, ki pojem „sodba“ opredeljuje kot pravnomočno odločbo, pa ne vsebuje napotila na pravo držav članic, tako da je treba šteti, da je ta pojem avtonomen pojem prava Unije in ga je treba na njenem ozemlju razlagati enotno. V ta namen je treba hkrati upoštevati besedilo te določbe, njeno sobesedilo in cilje ureditve, katere del je (glej v tem smislu sodbo z dne 28. julija 2016, JZ, C-294/16 PPU, EU:C:2016:610, točka 37).

27 V zvezi s tem, čeprav besedilo člena 28(2) Okvirnega sklepa 2008/909 ni enoznačno, pa napotilo na „pravnomočno sodbo“, ki ga vsebuje ta določba, govori bolj v prid razlagi, v skladu s katero se navedena določba nanaša na zadnjo odločbo, ki je bila sprejeta v okviru kazenskega postopka in na podlagi katere je kazenska sankcija, izrečena zoper obsojeno osebo, postala pravnomočna. To razlago potrjuje opredelitev „sodbe“ v členu 1(a) tega okvirnega sklepa. V zvezi s tem okoliščina, da tako ta člen kot navedeni člen 28(2) napotujeta na „pravnomočnost“ zadevne sodbe, poudarja posebni pomen – za namene uporabe zadnjenavedene določbe – neizpodbojnosti navedene sodbe, in posledično datuma, ko je ta neizpodbojnost pridobljena.

- 28 Poleg tega, ker morata biti pojma „sodba“ in „izda[j]a“ te sodbe iz člena 28(2) Okvirnega sklepa 2008/909 predmet samostojne in skladne razlage na ozemlju Unije, obseg teh pojmov in s tem te določbe ne more biti odvisen ne od nacionalnega kazenskega postopka države izdajateljice ne od nacionalnega kazenskega postopka države izvršiteljice.
- 29 Zato je treba izključiti razlago člena 28(2) Okvirnega sklepa 2008/909, v skladu s katero bi bila njegova uporaba odvisna od datuma, na kateri se za sodbo šteje, da je bila „izdana“ v smislu zadevnega nacionalnega prava, ne glede na datum, ko postane pravnomočna.
- 30 Nazadnje, glede sobesedila in ciljev, ki jim sledi ureditev, katere del je določba iz postopka v glavni stvari, je treba spomniti – kot je v bistvu poudaril generalni pravobranilec v točkah od 45 do 48 sklepnih predlogov – da je člen 28(2) Okvirnega sklepa 2008/909 izjema od splošne ureditve, določene v členu 28(1) tega okvirnega sklepa, ki določa, da zaprosila za priznanje sodbe in izvršitev kazenske sankcije, prejeta po 5. decembru 2011, urejajo pravila, ki jih države članice sprejmejo na podlagi tega okvirnega sklepa. Zato je treba prvo od navedenih določb kot izjemo od te splošne ureditve razlagati ozko.
- 31 Z omejevanjem števila primerov, za katere še naprej veljajo pravni instrumenti, ki so obstajali pred začetkom veljavnosti Okvirnega sklepa 2008/909, in s posledičnim večanjem števila primerov, za katere veljajo pravila, ki so jih države članice sprejele na podlagi tega okvirnega sklepa, je ozka razlaga člena 28(2) navedenega okvirnega sklepa v smislu, da se ta določba nanaša samo na sodbe, ki so postale pravnomočne najpozneje 5. decembra 2011, najprimernejša za zagotavljanje cilja, ki mu sledi ta okvirni sklep. Ta cilj je, kot izhaja iz člena 3(1) tega okvirnega sklepa, državam članicam omogočiti priznavanje sodb in izvrševanje kazenskih sankcij, ki jih zajemajo, da bi olajšale socialno rehabilitacijo obsojenih oseb.
- 32 Poleg tega sta avstrijska vlada in Evropska komisija sprožili vprašanje veljavnosti izjave, ki jo je Kraljevina Nizozemska podala na podlagi člena 28(2) Okvirnega sklepa 2008/909, in sicer glede na čas nastanka te izjave. Glede na razlago, sprejeto v prejšnji točki te sodbe, je to vprašanje vendarle hipotetično, saj se notranje določbe Nizozemske o izvajanju tega okvirnega sklepa za spor o glavni stvari vsekakor uporabijo. V teh okoliščinah v zvezi s tem ni treba sprejeti stališča.
- 33 Iz navedenega izhaja, da je treba na vprašanje za predhodno odločanje odgovoriti, da je treba člen 28(2), prvi stavek, Okvirnega sklepa 2008/909 razlagati tako, da se nanaša samo na sodbe, ki so postale pravnomočne pred datumom, ki ga je določila zadevna država članica.

Stroški

- 34 Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (peti senat) razsodilo:

Člen 28(2), prvi stavek, Okvirnega sklepa Sveta 2008/909/PNZ z dne 27. novembra 2008 o uporabi načela vzajemnega priznavanja sodb v kazenskih zadevah, s katerimi so izrečene zaporne kazni ali ukrepi, ki vključujejo odvzem prostosti, za namen njihovega izvrševanja v Evropski uniji, je treba razlagati tako, da se nanaša samo na sodbe, ki so postale pravnomočne pred datumom, ki ga je določila zadevna država članica.

Podpisi